

**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
БИЛИМ БЕРҮҮ ЖАНА ИЛИМ
МИНИСТРИЛІГІ
К.И. СКРЯБИН АТЫНДАГЫ
КЫРГЫЗ УЛУТТУК АГРАРДЫҚ
УНИВЕРСИТЕТИ**

**МИНИСТЕРСТВО
ОБРАЗОВАНИЯ И НАУКИ
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ
КЫРГЫЗСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ
АГРАРНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ К.И. СКРЯБИНА**

720005, г. Бишкек, ул Медерова, 68 Тел.: +996 312 54 52 10, 54 05 48, факс +996 312 54 05 45

E-mail: knau-info@mail.ru, knau-info@rambler.ru web: http://www.kau-kg.narod.ru

Расчетный счет 1290532382810041 Октябрьский РОК Банк: Октябрьский филиал ОАО «РСК Банк» г.Бишкек
БИК: 129053 ИНН 01305199610053 ОКПО 20108076 лицевой счет: 4402031103001365 УГНС по ККН

« 16 » 04
2025 г.

17492-3301-У-е 2010807
№ 01-3/326

**Кыргыз Республикасынын
Президентине караштуу
Улуттук аттестациялык
комиссиясына**

К. И. Скрябин атындагы Кыргыз улуттук аграпдық университетине (тең уюштуруучу Б. Осмонов атындагы Жалал-Абад мамлекеттик университети) караштуу Д 06.23.670 диссертациялык кенештин 2023- 2025 жылдары иши жөнүндө отчетун жөнөттөт.

Тиркеlet:

1. Д 06.23.670 диссертациялык кенешинин отчетунун тексти;
2. Д 06.23.670 диссертациялык кенешинин расмий оппонентери жөнүндө маалымат;
3. Д 06.23.670 диссертациялык кенештин экспертицик комиссиялары жөнүндө маалымат.

Д 06.23.670 диссертациялык кенештин
төрагасы, а.-ч. и.д., профессор

Н. А. Карабаев

Аткарған: Диссертациялык кенештин
окумуштуу катысы С. А. Мамытканов
(+996) 502260373

Д 06.23.670 диссертациялык кеңешинин 2023-2025 жылдардагы ишмердүүлүгү

боюнча

ОТЧЕТУ

К.И. Скрябин атындагы Кыргыз улуттук агрардык университетине (төнүүштүрүүчүү Б.Осмонов атындагы Жалал-Абад мамлекеттик университети) караштуу Д 06.23.670 диссертациялык кеңеши, Бишкек ш., Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Улуттук аттестациялык комиссиянын 2023-жылдын 4-апрелиндеги №16 буйругунун негизинде бекитилген.

Диссертациялык кеңешке айыл чарба илимдеринин доктору (кандидаты) 06.01.09-өсүмдүк өстүрүүчүлүк адистиги боюнча окумуштуулук даражасын изденип алуу үчүн, айыл чарба илимдеринин кандидаты боюнча: 06.01.04-агрохимия, 03.02.13-топурак таануу, 06.01.05-өсүмдүктөрдүн селекциясы жана үрөнчүлүгү, 06.01.07-өсүмдүктөрдү коргоо адистиктери боюнча диссертацияларды коргоону кабыл алууга уруксат берилген.

Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Улуттук аттестациялык комиссиянын 2025-жылдын 10-январындагы №02 буйругунун негизинде УАКтын 2023-жылдын 4-апрелиндеги № 16 буйругуна өзгөртүүлөрдү киргизилген. Аталган буйруктун негизинде 06.01.09 - өсүмдүк өстүрүүчүлүк (авторефераты боюнча) адистиги боюнча айыл чарба илимдеринин доктору, доцент Тургунбаев Кубанычбек Токтоназарович биоагрардык илимдер боюнча экспертик кеңештин курамына киргизилгендине байланыштуу кеңештин курамынан чыгарылып, айыл чарба илимдеринин доктору, доцент Дүйшембиев Нурдин 06.01.09 - өсүмдүк өстүрүүчүлүк (эмгектеринин жыйындысы боюнча) адистиги боюнча диссертациялык кеңештин курамына киргизилген.

Диссертациялык кеңештин ыгарым укуктарынын мөөнөтү 2025- жылдын 4-апрелине чейин. Диссертациялык кеңештин курамында жалпы 18 мүчө, анын ичинде айыл чарба илимдеринин доктору - 9, биология илимдеринин доктору - 2, айыл чарба илимдин кандидаты- 7.

1. Откөрүлгөн жыйындардын саны жөнүндө маалыматтар.

1.1. 2023-2025-жылдар аралыгында диссертациялык кеңештте жалпы 12 олтурум откөрүлдү, анын ичинде келип түшкөн бүйрүктүн негизинде таанышшуу- 2; экспертик комиссиянын мүчөлөрүн дайындоо боюнча -2; экспертик комиссиянын мүчөлөрүнүн корутунду пикирлерин кароо боюнча -2.

1.2. Диссертациялык ишти алдын ала коргоо боюнча 3 олтурум откөрүлдү.

1.3. Диссертациялык ишти коргоо боюнча 3 олтурум откөрүлдү.

2. Жыйындардын жарымынан аз катышкан кеңештин мүчөлөрү болгон жок.

3. Отчеттук жылдын ичинде диссертациялык кеңеште каралган диссертациялардын кыскача талдоосу:

3.1. 2023-жылдын 17-май айында Д 06.23.670 диссертациялык кеңешинин жыйынында С.А. Аалиевдин 6.01.09-өсүмдүк өстүрүүчүлүк адистиги боюнча “Чүй өрөөнүнүн шартында кадимки дан куурайдын (*Rubus idaeus L.*) түшүмдүүлүгү” аттуу диссертациялык иши алдын-ала коргоодон өттү.

2023-жылдын 29-июнь айында Д 06.23.670 диссертациялык кеңешинин жыйынында Сагынбек Абдималикович Аалиевдин 6.01.09-өсүмдүк өстүрүүчүлүк адистиги боюнча “Чүй өрөөнүнүн шартында кадимки дан куурайдын (*Rubus idaeus L.*) түшүмдүүлүгү” аттуу диссертациялык иши коомдук ачык коргоодон откөрүлдү.

Илимий жетекчisi: айыл чарба илимдеринин доктору, К.И. Скрябин атындагы КУАУ токой чарба жана мөмө-жемиш өстүрүү кафедрасынын доценти Тургунбаев К.Т.

3.2. 2024-жылдын 27-июнь айында Д 06.23.670 диссертациялык кеңешинин жыйынында А. Б. Сыдыковдун 6.01.09-өсүмдүк өстүрүүчүлүк адистиги боюнча “Ар түрдүү

клондук тамырларда алма дарактарын көбөйтүү” аттуу диссертациялык иши алдын-ала коргоодон өттү.

2024-жылдын 30-сентябрь айында Д 06.23.670 диссертациялык кеңешинин жыйынында Айбек Белекович Сыдыковдун 06.01.09-өсүмдүк өстүрүүчүлүк адистиги боюнча “Ар түрдүү клондук тамырларда алма дарактарын көбөйтүү” аттуу диссертациялык иши коомдук ачык коргоодон өткөрүлдү.

Илимий жетекчиси: айыл чарба илимдеринин доктору, К.И. Скрябин атындагы КУАУ токой чарба жана мөмө-жемиш өстүрүү кафедрасынын доценти Тургунбаев К. Т.

3.3.2025-жылдын 26- февраль айында Д 06.23.670 диссертациялык кеңешинин жыйынында А. Г. Колодяжныйдын 03.02.13-топурак таануу адистиги боюнча “Жер семирткичтер менен сидераттардын боз-шалбаа топурактарынын асылдулуугуна жана картөшкөнүн түшүмүнө тийгизген таасири” аттуу диссертациялык иши алдын-ала коргоодон өттү.

2025-жылдын 3-апрель айында Д 06.23.670 диссертациялык кеңешинин жыйынында Александр Геннадьевич Колодяжныйдын 03.02.13-топурак таануу адистиги боюнча “Жер семирткичтер менен сидераттардын боз-шалбаа топурактарынын асылдулуугуна жана картөшкөнүн түшүмүнө тийгизген таасири” аттуу диссертациялык иши коомдук ачык коргоодон өткөрүлдү. Колодяжный А. Г. “Жер семирткичтер менен сидераттардын боз-шалбаа топурактарынын асылдулуугуна жана картөшкөнүн түшүмүнө тийгизген таасири” темасындагы 03.02.13 - топурак таануу адистиги боюнча айыл чарба илимдеринин кандидаты окумушуулук даражасын изденип алуу үчүн жазылган диссертациялык иши каралган. Диссертациялык иш өз демилгеси менен аткарылган.

Биринчи жолу аңыз жабуучу сидераттардын тобунун картөшкөнүн түшүмдүүлүгүнө жана сапатына жана боз-шалбаа топурактарынын сугат айдоолорунун асылдуулугуна тийгизген таасири, ошондой эле аларды өстүрүүнүн энергетикалык, экономикалык натыйжалуулугу изилденди:

Изилдөөнүн алкагында биринчи жолу Кыргызстандын Чүй облусунун топурак-климаттык шарттарында өстүрүүгө эң ылайыктуу сидералдык өсүмдүктөр тандалып, тажрыйба жүргүзүлдү. Бул диссертацияда биринчи жолу аңыз жабуучу сидераттарынын жер үстүндөгү жана тамыр фитомассасынын өлчөмү менен сапаттык курамы тастыкталды. Алынган жыйынтыктар картөшкөгө минералдык жер семирткичтерди берүү өлчөмүн эсептөөдө жана азық элементтеринин балансын тагыраак эсепке алууга мүмкүндүк берет.

Изилдөөдө аңыз жабуучу сидералдык өсүмдүктөрдү өстүрүүнүн агротехникалык ыкмалары такталып, алар агротехникалык жана экономикалык жактан негизделген. Ошондой эле, аңыз жабуучу сидераттарды себүүнүн оптималдуу ыкмалары алгачкы ирет сунуш кылынган.

Диссертациялык материалдардын негизинде 13 илимий эмгек жарыяланган, анын ичинен 10 макала – Кыргыз Республикасынын Президентине караштуу Улуттук аттестациялык комиссия тарабынан сунушталган илимий басылмаларда, 3 макала – РИНЦ системасында индекстелген, импакт-фактору 0,1ден төмөн эмес рецензиялануучу басылмаларда жарык көргөн.

Жыйынтыктарына талдоо:

Диссертациянын темасы азыркы кездеги жерлердин деградацияга чалдыгуу шартында топурактардын асылдуулугун жогорулатуу жана картөшкөнүн түшүмдүүлүгүн жогорулатуу жаатында абдан актуалдуу. Ошондой эле, Чүй өрөөнүнүн шартында аңыз жабуучу сидералдык өсүмдүктөрдү өстүрүү агротехникасын дыйканчылыкта киргизүү менен айыл чарба өсүмдүктөрүнүн түшүмдүүлүгүн жана боз-шалбаа топурактарынын асылдуулугун жогорулатуу боюнча изилдөөлөрдөгү агроэкологиялык багыт абдан актуалдуу болуп саналат.

Изилдөөнүн жүрүшүндө Чүй өрөөнүнүн боз-шалбаа топурактарынын сугат айдоолорунун асылдуулугуна, картөшкөнүн түшүмдүүлүгүнө жана сапатына, картөшке

өстүрүүнүн экономикалык натыйжалуулугуна жана рентабелдүүлүгүнө: ак жалган кычы, бир жылдык ак кашка беде, четин жалбырактуу фацелия, жаздык арпа жана майлуу түрп сыйкутуу аныз жабуучу сидерат өсүмдүктөрүнүн тийгизген таасирин изилденген.

Пайдалануу боюнча практикалык сунуштар:

Диссертациялык изилдөөлөрдүн жыйынтыктары биздин республиканын жана КМШ коңшу өлкөлөрдүн көптөгөн айыл чарба ишканаларына агротехникалык практика катары сунушталған. Иште сунушталған сунуштар агротехникалык ықмаларды оптималдаштырууга, түшүмдүүлүктүү жогорулатууга жана айыл чарба продукциясынын сапатын жакшыртууга, ошондой эле айыл чарбасын туруктуу өнүктүрүүгө олуттуу салым кошууга мүмкүндүк берээри толук ачылып көрсөтүлгөн.

4. Илимдин докторунун окумуштуулук даражасын изденүүгө каралган диссертациялар жөнүндө маалыматтар.

Иштердин мұнәздемесү	6.01.09-өсүмдүк өстүрүүчүлүк	
	Айыл чарба илимдері	Айыл чарба илимдері
1	2	3
Изденүүчүнүң арызы боюнча кароодон алынып салынган иштер	0/0	0/0
Коргоонун жыйынтығы боюнча оң чечим менен	0/0	0/0
анын ичинде башка уюмдардан	0/0	0/0
Коргоонун жыйынтығы боюнча терс чечим менен	0/0	0/0
анын ичинде башка уюмдардан	0/0	0/0
Кошумча корутундулар берилген	0/0	0/0
2024 жылдың 1-январына карата кароодо турат.	0/0	0/0

5. Илимдин кандидаты окумуштуулук даражасын изденүүгө каралган диссертациялар жөнүндө маалыматтар

салынган иштер										
Коргоонун жыйынтыгы боюнча оң чечим менен	0/0	2/2	0/0	0/0	1/1	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
анын ичинде башка уюмдардан	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
Коргоонун жыйынтыгы боюнча терс чечим менен	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
анын ичинде башка уюмдардан	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
Кошумча корутундулар берилген	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0
2025 жылдын 4-апрелине карата кароодо турат	0/0	0/0	0/0	0/0	0/0	1/0	0/0	0/0	0/0	0/0

6. Адистиктердин кошулуушунда аткарылган диссертациялар жөнүндө маалыматтар

Диссертациянын түрү (докторлук, кандидаттык)	Адистиктин шифры	Адистиктин шифры	Илимдин тармагы

Д 06.23.670 диссертациялык көнөштүү
төрагасы, а.-ч. и.д., профессор

Н. А. Карабаев

Окумуштуу катчы, а.-ч. и.к.,
доценттин м.а.

- С. Мамытканов

С. А. Мамытканов

10.04.2025-жыл

К. И. Скрябин атындагы Кыргыз улуттук агрардык университетине (тең уюштуруучу Б. Осмонов атындагы Жалал-Абад мамлекеттик университети) караштуу Д 06.23.670 диссертациялык көнешинин 2023-2025 жылдарга карата расмий оппоненттер туралуу маалыматтар

Расмий оппоненттер туралуу маалыматтар							Окумуштуулук даражасын изденип алуучу туралуу маалымат				КРПУАК чечими (бекитүү/чекте кагуу)	
№	Оппоненттин аты-жөнү (толугу менен)	Жаарандыгы	Адистиктин шифры	Окумуштуулук даражасы	Окумуштуулук наамы	Диссертациялык көнештин шифры	№	Оппонетти бекиткен күндүн датасы	Издөнүүчүнүн аты-жөнү (толугу менен)	Адистиктин шифры	Окумуштуулук даражасы	
1	Апушев Амангельды Каирбекови	Республика Казахстан	06.01.09	Айыл чарба илимдеринин доктор	Профессор	Д 06.23.670	1	17.05.2023ж.	Аалиев Сагынбек Абдымаликович	06.01.09	Айыл чарба илимдеринин кандидаты	Бекитилген
2	Эрматова Венера Белекбаевна	Кыргыз Республикасы	06.01.09	Айыл чарба илимдеринин кандидаты	Доцент	Д 06.23.670						
3	Танаков Нурлан Токтоголович	Кыргыз Республикасы	06.01.09	Айыл чарба илимдеринин доктору	Доцент	Д 06.23.670	2	27.06.2024ж.	Сыдыков Айбек Белекович	06.01.09	Айыл чарба илимдеринин кандидаты	Бекитилген
4	Суюндуков Улан Азакович	Кыргыз Республикасы	06.01.09	Айыл чарба илимдеринин кандидаты	Профессор	Д 06.23.670						
5	Жумабеков Эмиль Жумабекович	Кыргыз Республикасы	03.02.13	Айыл чарба илимдеринин доктор	уик	Д 06.23.670	3	26.03.2025ж.	Колодяжный Александр Геннадьевич	03.02.13	Айыл чарба илимдеринин кандидаты	
6	Мамытова Гульмира Амановна	Кыргыз Республикасы	03.02.13	Айыл чарба илимдеринин кандидаты	уик	Д 06.23.670						

Диссертациялык көнештин төрагасы, а.ч.и.д, профессор

Н. А. Карабаев

Диссертациялык көнештин окумуштуу катчысы, а.ч.и.к

С. А. Мамытканов

К. И. Скрябин атындагы Қыргыз улуттук агрардык университетине (тең уюштуруучу Б. Осмонов атындагы Жалал-Абад мамлекеттик университети) караштуу Д 06.23.670 диссертациялык көнөшчинин 2023-2025 жылдарга карата экспертизик комиссиялары туралуу маалымат

Экспертизик комиссиянын мүчөлөрү туралуу маалыматтар					Окумуштуулук даражасын изденип алуучу туралуу маалымат						
№	Диссертациялык көнөшчин экспертизик комиссиясынын мүчөсүнүн аты-жөнү (толугу менен)	Адистик-тин шифры	Окумуштуулук даражасы	Окумуштуулук наамы	Диссертациялык көнөшчин шифры	№	Экспертизик комиссиянын мүчөлөрүн бекитүү күнүн датасы	Издөнүүчүнүн аты-жөнү (толугу менен)	Адистиктин шифры	Окумуштуулук даражасы	КРПУАК чечими (бекитүү/четке кагуу)
1	Асаналиев Абылай Абдыбек Жекшееевич	06.01.09 06.01.05	Айыл чарба илимдеринин доктору	Доцент	Д 06.23.670	1	11.01.2022 ж.	Аалиев Сагынбек Абдымаликович	06.01.09	Айыл чарба илимдеринин кандидаты	Бекитилген
2	Танаков Нурлан Токтоголович	06.01.09	Айыл чарба илимдеринин доктору	Доцент	Д 06.23.670						
3	Исаева Венера Карабековна	06.01.09, 06.01.05	Айыл чарба илимдеринин кандидаты	Доцент	Д 06.23.670						
4	Асаналиев Абылай Абдыбек Жекшееевич	06.01.09 06.01.05	Айыл чарба илимдеринин доктору	Доцент	Д 06.23.670	2	2504. 2024 ж.	Сыдыков Айбек Белекович	06.01.09	Айыл чарба илимдеринин кандидаты	Бекитилген
5	Самиева Жыргал Токтоголовна	06.01.09 06.01.07	Биология илимдеринин доктору	Доцент	Д 06.23.670						
6	Османалиева Курманжан Насипбековна	06.01.09	Айыл чарба илимдеринин кандидаты	Доцент	Д 06.23.670						
7	Жумабеков Эмиль Жумабекович	03.02.13	Айыл чарба илимдеринин доктор	УИК	Д 06.23.670	3	14.01.2025 ж.	Колодяжный Александр Геннадьевич	03.02.13	Айыл чарба илимдеринин кандидаты	

8	Сапаров Галимжан Абдуллаевич	03.02.13	Айыл чарба илимдеринин кандидаты	Ассоциир. профессор	Д 06.23.670							
9	Орозакунова Роза Турсуновна	03.02.13	Биология илимдерин- ин кандидаты	Доцент	Д 06.23.670							

Диссертациялык кенештин төрагасы, а.ч.и.д, профессор

Диссертациялык кенештин окумуштуу катчысы, а.ч.и.к.

Н. А. Карабаев

С. А. Мамытканов